

NOORA TUOMINEN

Inflaation vaikutus sijoittamiseen

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2023

TIIVISTELMÄ

Tuominen, Noora: Inflaation vaikutus sijoittamiseen
Opinnäytetyö, Satakunnan Ammattikorkeakoulu
Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto
Marraskuu 2023
Sivumäärä: 30

Opinnäytetyössä haluttiin selvittää, kuinka inflaatio on vaikuttanut sijoittajien sijoituskäyttäytymiseen. Tämänhetkisellä korkealla Inflaatiolla on ollut jo jonkin aikaa vaikutuksia kaikkien kulutustottumuksiin. Sijoittaminen on myös nostanut suosiota, koska rahan pitämistä pelkäävät pankkitileillä ei enää välttämättä pidetä kannattavaa. Työn tavoitteena oli selvittää, minkälaisia vaikutuksia inflaatio on tuonut sijoituskohteiden valintoihin ja sitä kautta sijoitettavan rahan määrään.

Teoriassa käytiin läpi inflaatiota käsitteenä ja mitkä asiat inflaatiota aiheuttavat. Käytiin läpi mistä korkea inflaatio on johtunut Suomen historiassa. Teoriassa tarkasteltiin myös millainen merkitys Euroopan keskuspankilla ja Suomen pankilla on eurojärjestelmään. Ja lopuksi käytiin läpi ne sijoitusmuodot, jotka olivat perusta tutkimukselle ja kyselylle.

Tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena. Määrällisen tutkimuksen muotona käytettiin kyselyä, joka julkaistiin kahdessa eri Facebook ryhmässä. Kyselylomake sisälsi kysymyksiä sijoittajien perustiedoista (ikä, sukupuoli, tulot) ja tarkempia kysymyksiä sijoituskäyttäytymisestä kuten kuinka kauan olet sijoittanut, onko sijoitettavan rahasi määrä muuttunut lähiaikoina ja kokeeko sijoittaja, että korkealla inflaatiolla on ollut vaikutuksia hänen sijoituskäyttäytymiseensä. Kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 195 kappaletta.

Tutkimuksessa saatiin selville, että inflaatiolla on ollut positiivisia sekä negatiivisia vaikutuksia sijoittajien sijoituskäyttäytymiseen. Positiivisena asiana saatiin selville esimerkiksi, että rahaa on käytetty enemmän sijoittamiseen, koska osakkeiden hinnat ovat olleet ”alennuksessa”. Negatiivisia puoliakin löytyi, kuten sijoittamista on vähennetty siitä syystä että, ettei ole enää ollut varaa sijoittaa muun elämään liittyvän ollessa liian kallista. Tutkimuksessa saatiin myös selville, ettei sijoittajien merkittävimminä pitämät sijoituskohteet ole hirveästi muuttuneet, kun pystyttiin vertaamaan kuuden kuukauden ja viiden vuoden merkittävimpiä sijoituksia keskenään.

Avainsanat: inflaatio, sijoittaminen, Euroopan keskuspankki, Suomen Pankki, rahastot, osakesijoittaminen, kvantitatiivinen tutkimus

Abstract

Tuominen, Noora: Impact of inflation on investing
Bachelor's thesis, Satakunta University of Applied Sciences
Bachelor of Business Administration
October 2023
Number of pages: 30

This thesis wanted to find out how inflation has affected investors investment behavior. The current high inflation rate has had an impact on everyone's consumption habits for some time. Investing has also gained popularity because keeping money in bank accounts alone is no longer necessarily profitable. The aim of the work was to find out, among other things, what kind of effects inflation has had on the selection of investment targets and the amount of money to be invested.

The theory went through inflation as a concept and what things cause inflation. And went over what high inflation has been caused by in the history of Finland. The theory also examined the significance of the European Central Bank and the Bank of Finland for the Eurosystem. And finally, went through the forms of investment that were the basis for the survey used in the study.

The study was carried out as a quantitative study. A questionnaire was used as a form of quantitative research, which was published in two different Facebook groups. The questionnaire included questions about investors basic information (Age, gender, income) and more specific questions about investment behavior such as how long you have been investing, whether the amount of money you are investing has changed recently and whether an investor feels that high inflation has had an impact on his or her investment behavior. A total of 195 responses were received.

The study found that inflation has had both positive and negative effects on investors' investment behavior. On a positive note, it was found, for example, that more money has been spent on investing because stock prices have been at a "discount". Negative aspects were also found, such as the reduction in investment because one could no longer afford to invest when the rest of life was too expensive. The study also found that the investments that investors consider to be the most significant have not changed terribly when comparing the most significant investments of six months and five years.

Keywords: inflation, investment, European Central Bank, Bank of Finland, funds, equity investment, quantitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN TAVOITEET	6
2.1 Tutkimuksen rajaus ja näkökulma	6
2.2 Tutkimuksen luotettavuus, eettisyys ja saavutettavuus	8
3 MÄÄRÄLLINEN TUTKIMUS	9
4 INFLAATIO	10
4.1 Inflaatio ja talouskasvu	11
4.2 Inflaatio Suomessa	12
4.2.1 Euroopan keskuspankki ja eurojärjestelmä	13
4.2.2 Suomen Pankki.....	14
5 SIJOITTAMINEN.....	14
5.1 Rahoitusmarkkinoiden yhteys sijoittamiseen	14
5.2 Sijoitusstrategia	15
5.3 Tiedonhankinta.....	16
5.4 Osakesijoittaminen	17
5.4.1 Osakkeet sijoitusmuotona.....	17
5.4.2 Riskejä osakesijoittamisessa	18
5.5 Rahastosijoittaminen	19
5.5.1 Indeksirahastot	20
5.5.2 Pörssinoteeratut rahastot.....	20
5.5.3 Korkorahastot	21
5.5.4 Riskejä rahastosijoittamisessa.....	22
5.6 Kryptovaluutat	22
5.6.1 Kryptovaluutat sijoitusmuotona	23
5.6.2 Riskit kryptovaluutoissa	23
6 TUTKIMUSTULOKSET.....	24
6.1 Tutkimuskysely.....	24
6.2 Perustiedot	25
6.3 Sijoituskäyttäytyminen	27
6.4 Merkittävimmät sijoitukset	30
7 YHTEENVETO.....	32
LÄHTEET	35
LIITE 1	38

1 JOHDANTO

Tutkimuksen lähtökohtana on ja se mitä ollaan tutkimassa, on sijoituskäyttäytyminen ja miten inflaatio on vaikuttanut siihen. Tutkitaan, onko inflaation myötä sijoittaminen esimerkiksi vähentynyt, koska muut elämisen kustannukset ovat kasvaneet. Minkälaiset taloudelliset vaikutukset tämä tuo erilaisissa elämäntilanteessa oleville sijoittajille.

Opinnäytetyö ja sen aihe on merkityksellinen ja ajankohtainen, koska inflaatio kohonnut Tilastokeskuksen mukaan esimerkiksi joulukuussa 2022 jopa 9,1 % (Tilastokeskus, 2023a). Inflaation kasvun myötä kaikki energiasta ruokaan on kallistunut huomattavasti. Tutkimuksella halutaan selvittää miten hintojen yleinen nousu, on vaikuttanut sijoittajien käyttäytymiseen ja onko inflaation nousun takia jouduttu muuttamaan sijoituskäyttäytymistä.

Sijoittaminen on tällä hetkellä ajankohtainen aihe, sillä Suomessa tilanne on kehittymässä siihen suuntaan, että sijoittaminen on monille ajankohtaista. Ei haluta enää välttämättä säilyttää varoja pelkästään käyttötileillä, koska katsookaan kannattavammaksi sijoittaa säästössä olevia varoja. Kurssit tosin vaihtelevat muun muassa Venäjän tilanteen takia, joka tuo epävarmuutta sijoittamiseen. (Koponen, 2022.)

Sijoittamisesta on myös tullut ihmisten keskuudessa entistä trendikkäämpää, ja tämän takia sijoittaminen on nostanut suosiotaan. Sijoitusintoon vaikuttaa tietysti myös kiinnostus ja millaiset taloustaidot omataan. Koulutetut sijoittavat enemmän varallisuuttaan. Tilastokeskuksen tilaston mukaan rahoitusvarojen (rahastot yms.) osuudet ovat nousseet kymmenen prosenttia yleisissä varallisuuslaskelmissa. (Ranta, 2021.)

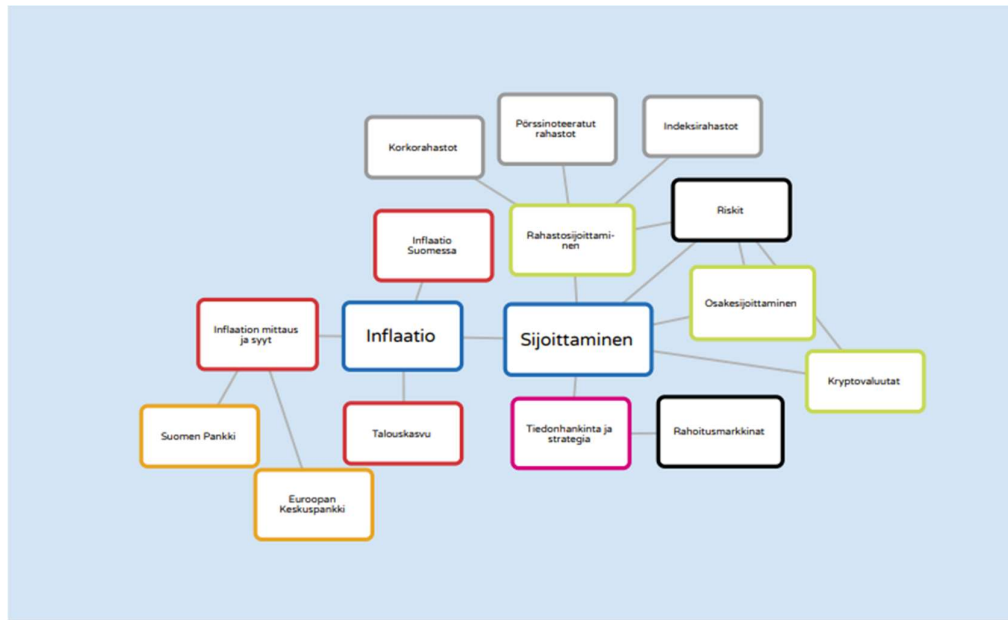
2 TUTKIMUKSEN TAVOITEET

Tutkimuksen tavoitteena on saada selville, onko korkealla inflaatiolla ollut jo vaikutuksia ihmisten sijoituskäyttäytymiseen. Halutaan saada selville, onko sijoittaminen esimerkiksi vähentynyt inflaation seurauksena tai onko aloitettu sijoittamaan enemmän inflaation myötä. Mihin lähiaikoina on sijoitettu ja onko hintojen yleinen nousu muuttanut sijoitusmenetelmiä, kun verrataan aikaisempiin sijoituksiin?

Tutkimuksessa saaduista tiedoista ja tuloksista on hyötyä heille, jotka ovat kiinnostuneita siitä, että millaisia vaikutuksia inflaatiolla on ollut sijoittamiseen. Tutkimus voi olla hyödyllinen heille, jotka ovat kiinnostuneita siitä, että millä tavalla toisten sijoittajien sijoituskäyttäytyminen on muuttunut. Myös tämä tutkimus voisi tuoda sijoittajille varmuutta siitä, että kannattaako sijoittamista jatkaa samalla tavalla kuin ennenkin korkeaa inflaatiota tai toisaalta kannattaisiko tehdä joitakin muutoksia omaan sijoitusstrategiaan. Ja toisaalta mitä nämä muutokset voisivat olla, kun nähdään kuinka muut sijoittajat ovat kyseisessä tilanteessa toimineet.

2.1 Tutkimuksen rajausta ja näkökulma

Tutkimus rajataan ihmisten sijoituskäyttäytymiseen ja millä tavalla inflaatio on siihen vaikuttanut. Onko sijoitusstrategiaa muutettu sen takia, että rahan arvo on laskenut. Onko inflaation seurauksena siirrytty muihin sijoitusmuotoihin kuin mihin ennen inflaation nousua on keskitytty. Ja onko inflaation vaikutuksella yhtäläisyyksiä sijoituskäyttäytymiseen sijoittajien esimerkiksi tulotason mukaan. Tutkimuksessa otetaan huomioon vain Suomen inflaatio, sillä jokaiseen maahan lasketaan oma inflaatiolukunsa ja inflaatiolla on erilaiset vaikutukset eri maissa.

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys.

Tutkimuksessa ei myöskään oteta huomioon, onko sijoittaminen lopetettu jonkun muun syyn seurauksena esimerkkinä, että on tehty huonoja sijoituksia tai ettei ole enää aikaa samalla tavalla keskittyä sijoittamiseen. Tutkimuksessa huomioidaan vain inflaatio ja rahan arvon laskun tuomat vaikutukset. Tutkimuksessa otetaan huomioon sijoitusmenetelmät, jotka tulevat esille viitekehystä tehdessä ja kiinnostavat tekijää henkilökohtaisesti. Sijoitusmenetelmien esittely tukee tutkimuksessa tehtävää kyselyä ja kysely perustuu teoreettiseen viitekehukseen, joka on kuvattu kuviossa 1. Teoreettisessa viitekehyksessä myös tulee esille sijoittaminen yleisellä tasolla, joka tukee tutkimustulosten läpikäyntiä ja analysointia. Työssä käydään myös läpi teoriaa inflaatiosta ja minikäläinen rooli Euroopan Keskuspankilla ja Suomen Pankilla on tässä kaikessa.

Tutkimus toteutetaan sijoittajan näkökulmasta ja suoritetaan määrällisenä tutkimuksena. Määrällinen tutkimus valikoitui tutkimusmenetelmäksi, koska halutaan saada suurempi otos ja numeerisen tiedon pohjalta voidaan saada juuri kyseistä tutkimusta tukevat tulokset. (Heikkilä, 2014, s. 7.) Tutkimus toteutetaan kyselylomakkeella, joka tullaan tekemään käyttäen apuna Google Formsia. Google Forms valikoitui käytettäväksi siksi kyselyn tekemiseen, koska tekijällä on aiempaa kokemusta kyseisestä työkalusta ja tulokset on helppo myös siirtää Excelliin tarkempaa analysointia varten.

2.2 Tutkimuksen luotettavuus, eettisyys ja saavutettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi tutkimuksen tulee olla mahdollisimman toistettava ja pyrittävä siihen, ettei tutkimus sisältäisi sattumanvaraisuuksia. Tutkimuksesta tulisi saada samat tulokset myös toisen tutkijan tekemänä. Luotettavuutta voidaan lisätä myös sillä, että tutkimuksesta raportoidaan kaikki tärkeä tutkimuksen kannalta myös ne asiat, jotka eivät menneet niin kuin olisi pitänyt. (Vilkkä, 2021, s. 353.)

Tutkimusta voidaan pitää eettisenä, kun on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimusta ei voida pitää eettisenä, jos ei ole noudatettu hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvia periaatteita kuten lähteiden käyttöä, rehellisyyttä ja huolellisuutta tutkimustulosten esittelyssä. Tutkimuksen teorian ja muiden tietojen on hyvän tieteellisen käytännön mukaan perustuttava oman alan tietoon, kuten ammattikirjallisuuteen. (Vilkkä, 2021, s. 70.) Tutkimuksessa tullaan pyrkimään hyvään tieteelliseen käytäntöön ja sen hallintaan. Ja raportimaan kaikki tutkimuksen vaiheet.

Saavutettavuudella tässä tapauksessa kuvataan digitaalisen ympäristön esteettömyyttä. Saavutettavuudella pyritään siihen, että kuka tahansa pystyy ymmärtämään ongelmitta kyseisen tekstin ja kuvat. Jotta saavutettavuus saadaan sisältymään tekstiin, tarvitsee sen eteen tehdä tiettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi Wordin taulukoihin sisällytettävät tekstit, jotka voidaan lukea siihen suunnitellulla välineellä. Saavutettavuudella pyritään tekemään tekstistä ja kuvista helposti ymmärrettäviä ja näin ollen selkeyttää ymmärrettävyyttä ja luettavuutta. (Aluehallintovirasto, n.d.) Opinnäytetyö tullaan toteuttamaan noudattaen saavutettavuuden periaatteita. Työhön tullaan lisäämään kaavioihin ja kuviin tekstit, jotka selkeyttävät niitä lukijalle tarvittaessa. Opinnäytetyö pyritään pitämään mahdollisimman selkeänä ja helposti ymmärrettävänä kokonaisuutena.

3 MÄÄRÄLLINEN TUTKIMUS

Tutkimus kerättävän tiedon kokoamiseen tullaan toteuttamaan käyttäen kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Tiedot kerätään käyttäen kyselyä, joka tullaan toteuttamaan käyttäen Google Forms lomaketta. Tutkimus toteutetaan jakamalla kysely Facebookin ryhmässä, josta pyritään saamaan kattava määrä vastauksia. Jos vastauksia ei tule tarpeeksi tutkimuksen toteutusta varten tekijän mielestä, silloin voidaan kysely jakaa myös toisessa ryhmässä.

Määrällinen tutkimusmenetelmä on sopivin tiedonkeruu menetelmä tässä kyseisessä tapauksessa, koska tutkimuksella halutaan saada selville vastauksia muodossa, kuinka paljon ja miksi. Tutkimuksella halutaan selvittää enemmänkin määriä eli kuinka paljon ennemminkin kun, että haluttaisiin ymmärtää tilannetta kokonaisuutena. Tietojen analysointi toteutetaan Excelillä, koska kyselystä saatujen tietojen analysointi onnistuu parhaimmin numeraalisesti, koska tavoitteena on isompi määrä vastauksia. Tutkimuskyselyllä halutaan myös saada selville mitkä asiat saaduista tuloksista liittyvät toisiinsa. (Heikkilä, 2014, s. 8.)

Tutkimus suoritetaan tutkimuskyselynä, koska kysely on tässä tapauksessa tehokkain keino saada tietoa kyseisestä aiheesta. Aineiston analysoinnissa tätä menetelmää käyttäen voidaan hyödyntää tilastollisen tutkimuksen analyysitapoja. Exceliä käyttäessä apuna voidaan hyödyntää sieltä löytyviä kaavioita ja ominaisuuksia tiedon esittelyyn ja käsittelyyn. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 121.)

Tutkimukseen tarvittava tietoperusta saadaan teoreettista viitekehystä hyödyntämällä. Eri sijoitusmuotojen läpikäynnin ansiosta saadaan käsitys, millaisia sijoitusvaihtoehtoja on tarjolla. Sijoituksen perusteiden läpikäynnillä saadaan tarvittavat tiedot sijoittamisesta kyselyn toteuttamista ja näin ollen tutkimuksen toteutusta varten. Tutkimuksen kannalta on myös tärkeää ymmärtää mitä inflaatiolla tarkoitetaan ja minkälainen rooli tässä kaikessa myös Euroopan keskuspankillla ja Suomen pankilla on.

4 INFLAATIO

Inflaatiolla tarkoitetaan yksinkertaisuudellaan sitä, että rahan arvo laskee. Eurolla saa vähemmän kuin ennen. Inflaation seurauksena kulutushyödykkeiden, kuten ruuan ja energian hinta voi kasvaa rajustikin. Yksittäisten tuotteiden tai palveluiden hinnan nousu ei suoranaisesti vaikuta inflaatioon. Inflaatio on monien eri hyödykkeiden ja palveluiden hinnan nousun yhteisvaikutus. (Euroopan keskuspankki, n.d.) Inflaation vastakohtaa kutsutaan deflaatioksi. Deflaation aikana rahan arvo vuorostaan nousee. Deflaation aikana tuotteiden ja palveluiden hinnat laskevat. Oli kyseessä inflaatio tai deflaatio, molemmilla ilmiöillä on suuri ja merkittävä vaikutus tuotteiden ja palveluiden hintoihin ja näin ollen yleiseen taloudelliseen tilanteeseen. (Suomen Pankki, n.d.a.)

Inflaation mittarina käytetään kulutuskoria, johon kuuluu yhteensä noin 700 eri tuotetta ja palvelua. Jokaisella tuotteella ja palvelulla on erikseen valittu painoarvo kulutuskorissa, joka riippuu siitä, kuinka paljon kyseistä tuotetta kulutetaan. Kuukauden inflaatio saadaan, kun verrataan kulutuskorin kuukauden nykyistä hintaa ja vuotta aiemman kuukauden saadun kulutuskorin hintaa. Talouksien kulutustottumuksia käytetään inflaation mittaamiseen. Esimerkiksi vanhuksilla on todennäköisesti erilaiset kulutustottumukset kuin nuorilla aikuisilla. Tuotteille ja palveluille on määritetty keskiarvo, jossa on mukana kaikkien erilaisten kotitalouksien kulutustottumuksia. (Euroopan keskuspankki, n.d.)

Inflaation voi johtua esimerkiksi monetaarisesta inflaatiosta, jonka seurauksena Euroopan keskuspankki on huomannut, että rahaa on liikaa liikkeellä. Tämän seurauksena rahan arvo kääntyy laskuun. Monetaarinen inflaatio voidaan pitää eri inflaation muodoista tunnetuimpana. Euroopan keskuspankki säätelee monetaarista inflaatio Euribor-koron avulla. Keskuspankki käyttää tässä tilanteessa vipuvaikutusta. Kun inflaatio kääntyy kasvuun, Euroopan keskuspankki nostaa Euribor-korkoa. Inflaation ollessa matalalla tai lähes olematon Euribor-korkoa lasketaan, jotta talouskasvu saadaan lisääntymään. Monetaarisen inflaation takia Euroopan keskuspankin on tarkkaan harkittava

uuden rahan painantaa ja myös seurattava tarkasti sitä, kuinka paljon rahaa on liikkeellä. (Osakesijoittaja.fi, 2023a.)

Inflaatiota yleisesti maailman taloustilanteeseen aiheuttaa erilaiset syyt. Inflaatiota voi nostaa muun muassa poliittiset päätökset, sodat tai jopa erilaiset ilmiöt. Inflaatio ei kuitenkaan aina vaadi niinkään radikaaleja tapahtumia kuten esimerkeissä on kerrottu noustakseen. Inflaatiota voi vain nostaa yksinkertaisesti se, että tuotteilla on enemmän kysyntää kuin tarjontaa. Tai jos tuotannon kustannukset tuotteella nousevat. Tätä ilmiötä kutsutaan kustannusinflaatioksi. (Osakesijoittaja.fi, 2023a.)

4.1 Inflaatio ja talouskasvu

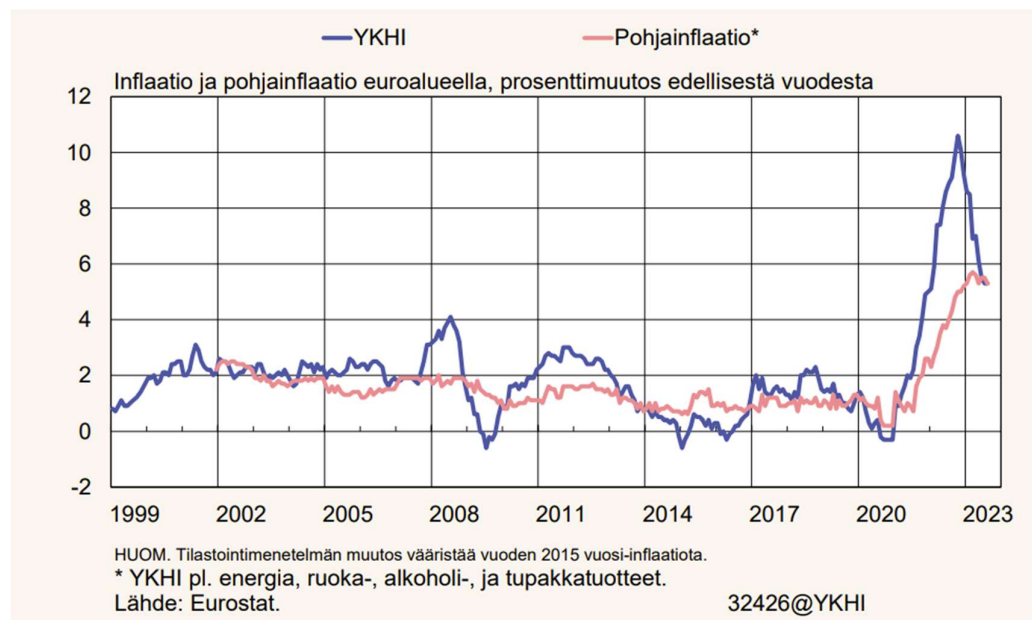
Inflaatio on taloudelle ja talouskasvulle hyvä ja tavoiteltava asia siihen pisteeseen saakka, kun inflaatio kasvaa tasaisesti noin kahden prosentin vauhtia. Tasainen noin kahden prosentin inflaatio tuo taloudelle tietynlaista vakautta. (Suomen Pankki, n.d.a.) EKP asettaman kahden prosentin inflaatiotavoite on pyritty asettamaan niin, ettei kuluttajien ja yritysten tarvitsisi erikseen miettiä ja pohtia, millainen vaikutus inflaatiolla on taloudellisiin päätöksiin, kuten myös tuotteiden ja palveluiden hintoihin. (Nuorten yrittäjyys ja talous NYT, 2023.)

Korkeammasta inflaatiosta tulee erilaisia negatiivisia seurauksia taloudelle. Korkea inflaatio vaikeuttaa muun muassa yritysten investointipäätöksiä ja tätä kautta inflaatiolla on myös huonoja vaikutuksia kuluttajiin ja heidän ostopäätöksiinsä. Kun taas Inflaatio on epävakaata ja huonosti ennustettavaa tuo se myös oman vaikutuksensa talouteen. Talouden kehitystä on vaikeaa ennustaa inflaation ollessa korkealla ja epävakaata. Kun inflaatio on epävakaata, yritykset pohtivat investointejaan kauemmin ja investoinnit eivät välttämättä toteudukaan, sen takia tällä on negatiivinen vaikutus yrityksen työntekijöihin ja myös tätä kautta kuluttajiin. (Osakesijoittaja.fi, 2023a.)

4.2 Inflaatio Suomessa

Kaikkein korkeimmillaan Suomen historiassa inflaatio oli 1917–1918, kun elettiin vallankumouksen vuosia. Historiassa vähän myöhemmin 1945–1948 inflaatio nousi jopa 30 %-50 % edellisvuoteen verraten. Tällöin elinkustannusindeksiä nosti muun muassa sodanjälkeinen ylikysyntätilanne. Inflaatio oli Suomessa hyvin korkealla myös 1975, jolloin kärsittiin öljykriisistä. Inflaatio oli tuolloin 25,6 % edellisvuoteen verraten. Öljyn hinta moninkertaistui vuonna 1973. Vuosikymmenen lopulla koettiin vielä toinen öljykriisi, joka nosti inflaatiota entisestään. (Heikkinen, 2021.)

Suomessa vuosina 2002–2007 inflaatio oli hyvin alhaisella tasolla ennen finanssikriisiä. Finanssikriisin seurauksena Suomessa ja muillakin euroalueilla inflaatio nousi noin neljään prosenttiin, joka oli silloin suuri nousu inflaatiossa. Euroalueilla pyritään noin kahden prosentin inflaatioon. Vuonna 2015 inflaatio oli tämän keskiarvon alapuolella, kuten voidaan nähdä myös kuviosta 2. (Heikkinen, 2021.)

Kuvio 2. Inflaatio euroalueella 1999–2023. (Kilponen, 2023, s. 13.)

Kuviosta 2. voidaan myös todeta, että Suomen inflaatio on ollut korkeimmillaan vuosien 2007–2023 välillä vuonna 2009, jos nykytilannetta ei huomioida.

Matalimmillaan inflaatio on ollut 2016. Kaaviossa esitetään tiedot inflaation kehityksestä ja millä tasolla inflaatio on ollut vuosien 2007–2023 välillä. Tässä kaaviossa on otettu huomioon tiedot vuoden 2023 alkupuoleen saakka ja siinä tapahtuneet muutokset inflaatiossa. (Kilponen, 2023, s. 13.)

Vuonna 2022 inflaatiota nosti pääasiassa energian hinta. Energian hinnan nousu oli jopa puolet siitä, mistä inflaatio Suomessa koostui vuonna 2022. Vuonna 2023 ei energian hinnan nousulla ole ollut niin suurta vaikutusta inflaatioon. Inflaatiota nostaa erilaisten palveluiden hintojen nousut. Tämä huolestuttaa Euroopan keskuspankkia, koska palveluiden hinnan nousevat hitaasti, mutta vastaavasti myös hinnat laskevat hitaasti. (Nuorten yrittäjyys ja talous NYT, 2023.)

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa inflaatio oli joulukuussa 2022 9,1 %. Keskimääräinen vuoden 2022 inflaatio oli hieman matalampi 7,1 %. (Tilastokeskus, 2023a.) Maaliskuussa 2023 vastaavasti Suomen inflaatio oli 7,9 %, kun maaliskuun inflaatiota laski muun muassa polttoaineen hinnan lasku (Tilastokeskus, 2023b). Vuodeksi 2024 keskimääräisen inflaation odotetaan laskevan noin 2,5 %, joka on lähellä Euroopan keskuspankin pyrkimän keskipitkän inflaation tasoa (Nuorten yrittäjyys ja talous NYT, 2023).

4.2.1 Euroopan keskuspankki ja eurojärjestelmä

Euroopan keskuspankin tavoitteena on pitää huoli euroalueen rahapolitiikasta ja eurojärjestelmästä. Euroopan keskuspankin tehtävänä on varmistaa, että eurojärjestelmään kuuluvat tehtävät, kuten maksujärjestelmän virheettömän toiminnan edistäminen ja pankki- ja rahoitussektorien edistymisen seuranta. (Suomen Pankki, n.d.b.) Ensisijaisena EKP tehtävänä ja tavoitteena on hintatason vakauden ylläpitäminen eli niin sanotusti inflaation vakauden ylläpitäminen. EKP on myös muita tavoitteita kuten työllisyystavoitteet, mutta nämä tavoitteet eivät saa tulla ensisijaisen tavoitteen eli hintavakauden ylläpitämisen edelle ja nämä tavoitteet eivät saa olla riskiriidassa inflaatioon liittyvien tavoitteiden kanssa. (Nuorten yrittäjyys ja talous NYT, 2023.)

Eurojärjestelmään on kuulunut vuodesta 2015 yhteensä 19 maata, joilla on euro valuuttana käytössä. Euroopan Keskuspankinjärjestelmään kuuluu myös maita, joilla ei ole euroa vielä käytössä. Näitä maita on yhteensä seitsemän. Euroopan keskuspankki varmistaa tehtävänä on varmistaa, että kaikki eurojärjestelmän tehtävät tulevat hoidetuiksi joko omalla toiminnalla tai muualla kansallisessa keskuspankissa, kuten Suomen Pankissa. (Suomen Pankki, n.d.b.)

4.2.2 Suomen Pankki

Suomen Pankki on yksi kansallisista keskuspankeista, jonka tehtävänä on toteuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikkaa. Kaikki eurojärjestelmää koskevat päätökset tehdään tosin Euroopan keskuspankin neuvostossa. Suomea ja Suomen Pankkia neuvostossa edustaa Suomen Pankin pääjohtaja. Neuvostossa tehtävillä päätöksillä vaikutetaan muun muassa ohjauskoron muutoksiin ja esimerkiksi myydäänkö vai ostetaan arvopapereita. Ja näiden toimien avulla pyritään vaikuttamaan siihen, kuinka paljon likviditeettiä on käytössä. (Suomen Pankki, n.d.c.)

Suomen Pankki tekee yhteistyötä Finanssivalvonnan kanssa, jonka kanssa arvioidaan erilaisia rahoitusjärjestelmään liittyviä riskejä. Riskinhallinnan lisäksi myös Suomen Pankki tekee erilaisia tilastoja ja tutkimustyötä. Tutkimustyöllä pystytään ja pyritään tukemaan Suomen Pankin tehtäviä, kuten hintatason vakautta ja päätösten tekoa. (Suomen Pankki, n.d.c.)

5 SIJOITTAMINEN

5.1 Rahoitusmarkkinoiden yhteys sijoittamiseen

Yhtiöiden laajentaessa toimintaansa voi tulla esille pääoman hankinta yhtiön ulkopuolelta. Pääomaa yhtiöille voidaan lähteä hankkimaan muun muassa

osakkeiden myynnillä, velkakirjoilla tai lainalla pankista. Rahoitusmarkkinat voidaan jakaa kahteen eri osaan eli primäärisiin -ja sekundäärisiin markkinoihin. Primäärimarkkinoihin lukeutuvat arvopaperimarkkinat eli osakeannit, joilla yhtiöt hankkivat uutta omaa pääomaa ja velkakirjojen myynti, jonka avulla yhtiöön hankitaan vierasta pääomaa. Primäärimarkkinoihin lukeutuu myös väli-rahoitus, jolla tarkoitetaan sitä, että rahoituksessa on sekä oman- ja vieraan pääoman ominaisuuksia ja piirteitä. (Knüper & Puttonen, 2018, s. 52-54.)

Sekundäärisillä markkinoilla tarkoitetaan esimerkiksi osakkeiden jälkimarkkinoita. Osakkeita voidaan ostaa pääasiassa arvopaperipörssistä. Arvopaperipörssin tarkoituksena on tehdä jälkimarkkinoista mahdollisimman vaivatonta, luotettavaa ja vähäkustanteista. Arvopaperipörssin avulla myös pyritään siihen, että kaupanteko vaikuttaisi mahdollisimman vähän markkinahintoihin ja hyvän maksukykyensä ansiosta jälkimarkkinat keskittyvät pääasiassa arvopaperipörssiin. (Knüper & Puttonen, 2018, s. 54.)

5.2 Sijoitusstrategia

Jokaisella sijoittajalla on oma sijoitusstrategiansa. Kun aloitetaan sijoitusstrategian suunnittelu, ensimmäisenä vaiheena kannattaa miettiä mitä sijoittamisella tavoitellaan. Tavoitteen asettamisella saadaan selkeys siihen, mitä halutaan sijoittamisella saavuttaa ja kuinka nopeasti. Omaan sijoitusstrategiaan voi vaikuttaa muun muassa se millaisessa elämäntilanteessa on, mikä on oma osaaminen ja tietämys sijoittamisesta ja markkinat sillä hetkellä. Selkeä ja helposti ymmärrettävä strategia helpottaa sijoittajaa miettimään mihin kannattaa priorisoida ja keskittyä. (Hallipelto, 2021, s. 477-481.)

Sijoitusstrategiassa tulee ottaa huomioon mitkä riskit on valmis sietämään ja kuinka ylipäätään hallita näitä riskejä. Kuinka suuret riskit ovat ottamisen arvoisia ja mitkä riskit ovat sellaisia, jotka pitää vain sietää. Riskinotto heijastuu suoraan siihen kuinka suuret tai pienet tavoitteet omalla sijoitustoiminnalla on. Mitä suurempia riskejä on valmis ottamaan, sitä isommat voitot voivat olla. Tämä pätee myös päinvastaiseen tilanteeseen. Mitä suurempia riskejä on

valmis sietämään, sitä suuremmat riskit ovat menettää sijoitukset. Sijoitusmarkkinoilta löytyy varmasti jokaiselle eri tason riskinottajalle sopiva sijoitusvaihtoehto. (Hallipelto, 2021, s. 477-481.)

Riskejä on mahdollista vähentää muun muassa hajauttamalla sijoituksiaan. Kaikkia sijoituksia ei kannata tehdä saman tien vaan sopivin aikaväleihin itselle. Sijoitusstrategiassa kannattaa huomioida mille markkinoille haluaa ja on jo sijoittanut. Markkinoiden väleillä on erilaisia eroja ja riskejä, jotka kannattaa ottaa huomioon sijoitusstrategiaa suunnitellessa. (Hallipelto, 2021, s. 477-481.)

5.3 Tiedonhankinta

Tiedonhankinta yhtiöistä ja sijoituskohteista on tehty erittäin helpoksi. Tietoa on paljon ja lähdekriittisyys on tärkeässä asemassa, kun hankitaan tietoa sijoittamisesta ja sijoituskohteista. Vinkkejä sijoituskohteista löytyy paljon ja tiedoista voi löytyä jopa ylitarjontaa, jonka seurauksena on mietittävä mikä tieto on olennaista juuri itselle. Ja tietysti on mietittävä mitkä ovat tiedonantajan motiivit ja tarkoitukset. Nämä tiedot voivat vaikuttaa siihen kuinka luotettavana tietoa voidaan ylipäätään pitää. Ennen tiedonhankinta sijoittamisesta painottui enemmän perinteiseen mediaan kuten sanomalehtiin, mutta nykyään perinteisen median rinnalle on tullut muun muassa podcastit, joissa yksityissijoittajat ja ammattilaiset voivat kertoa omakohtaisia kokemuksiaan sijoittamisesta muille. (Järvenpää, 2022.)

Kenelläkään ei riitä aika käymään kaikkia tietolähteitä läpi. Sijoittajan kannattaa yrittää löytää itselleen mieleinen tapa kerätä informaatiota. Internet on täynnä tietoa yhtiöistä ja erilaisia neuvoja sijoittamiseen liittyen. Osakeanalyysiä tuottavat tahot tekevät markkinoiden tilanteesta muun muassa aamukatsauksia. Nämä aamukatsaukset voivat auttaa sijoittajaa ymmärtämään paremmin markkinoiden tilannetta, ja sitä mitä alan ammattilaiset ovat mieltä erilaisista sijoituskohteista. (Järvenpää, 2022.)

5.4 Osakesijoittaminen

Kun sijoittaja ostaa osakkeita arvopaperipörssistä, eli kauppapaikoilta hän omistaa sen jälkeen osuuden yhtiöstä. Osakkeen ostamisen jälkeen sijoittajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja siten hän tulee osalliseksi yhtiön päätöksentekoon. Kauppapaikoilla osakkeet vaihtavat omistajaa kustannustehokkaasti ja vaihto voi tapahtua hyvinkin nopeasti. Yhtiöt laskevat liikkeelle osakeanteja, joilla yhtiön toimintaa voidaan laajentaa oman pääoman ehtoisesti eikä yhtiön tarvitse esimerkiksi hakea lainaa eli vierasta pääomaa. Osakeannilla tarkoitetaan uusia osakkeita, joita yhtiö listaa arvopaperipörssiin. (Saario, 2016, 1 luku.)

Osakkeiden omistaja voi saada voittoa osingoilla, joita yhtiöt maksavat posititiivisesta tuloksesta. Osinkojen jaosta päättää yhtiön yhtiökokous. Osakkeenomistaja saa osallistua yhtiökokoukseen omistamansa osakkeen vuoksi. Jos yhtiö tuo markkinoille lisää osakeanteja, tällöin osakkeenomistajalla on etuoikeus näihin osakeanteihin. (Elo & Saarhelo, 2018, s. 22.)

Suomessa on kaksi eri kauppapaikkaa, joista sijoittaja voi ostaa osakkeita. Nämä kauppapaikat ovat First North ja Helsingin pörssin päälista. Kauppapaikoille pääsyyn yhtiöille on erilaiset kriteerit, joka voi vaikuttaa siihen kummalle kauppapaikalle yhtiö haluaa listautua. Kun mietitään sijoittajan näkökulmasta kauppapaikkoja, sillä ei ole sinällään merkitystä kumpaan sijoituksensa tekee. Päälista tosin on suurempi ja sieltä löytyy enemmän yhtiöitä. Eri yhtiöiden vertailu myös onnistuu paremmin päälistan yhtiöiden välillä, koska siellä kaikilla yhtiöillä on samanlaiset raportointivaatimukset. (Kuusinen, 2021.)

5.4.1 Osakkeet sijoitusmuotona

Pörssiosakkeiden myyminen ja ostaminen on tehty helpoksi ja nopeaksi arvopaperipörssissä. Vaikka pörssiosakkeiden vaihto on tehty helpoksi, on silti oltava varovainen pörssiosakkeiden kanssa kauppaa käydessä. Jos kyseessä on pienempi pörssi-yhtiö voi osakkeista eroon pääseminen olla hankalampaa tai sijoittaja ei saa sillä hetkellä välttämättä toivomaansa tuottoa osakkeen

myynnistä. Tai jos markkinat ovat kääntyneet laskuun yhtiön julkistaessaan huonoja uutisia voi olla, että osakkeesta ei pääse enää eroon toivotulla tuotolla. (Saario, 2016, 2 luku.)

Osakkeet ovat sijoitusmenetelmä, jossa hajauttamista suositaan. Osakkeita ostaessa ei välttämättä ole kannattavaa sijoittaa kaikkea yhden yhtiön osakkeisiin vaan mieluummin esimerkiksi eri toimialoilla toimiviin yhtiöihin. Myös maailmantilanne vaikuttaa osakkeisiin. Maailmantilanteen ollessa huono tai hyvä sijoittajan kannattaa miettiä kuka hyötyy mistäkin tilanteesta ja ohjata sijoituksensa sinne. (Elo & Saarhelo, 2018, s. 292.)

5.4.2 Riskejä osakesijoittamisessa

Osakesijoittamisen yksi merkittävimpiä riskejä positiivisessa ja negatiivisessa mielessä on osakkeiden kurssivaihtelut, joka vaikuttaa tuotto-odotuksiin. Kurssivaihteluiden mittaamiseen käytetään volatilitteettia. Volatilitteettiä kutsutaan päivätuottojen keskihajontaa. Volatilitteetti ei huomioi yhtiön taloudellista tilannetta vaan sijoittajien käyttäytymistä arvopaperin ostossa. Kurssivaihteluiden riskiä voidaan pyrkiä supistamaan hajauttamalla osakkeiden ostoa enemmän esimerkiksi kolmeen eri yhtiöön kuin pelkästään samaan yhtiöön. (Elo & Saarhelo, 2018, s. 31-33.)

Osakesijoittamiseen voi liittyä epäsystemaattinen riski. Osakesalkun epäsystemaattista riskiä voidaan pienentää merkittävästi hajauttamisella kuten kurssivaihteluitakin. Sijoittajan ei kuitenkaan kannata hajauttaa liikaa eri osakkeisiin, koska esimerkiksi yksityissijoittajalla ei todennäköisesti riitä aika seurata jokaista osaketta tarpeeksi, jotta olisi kaikesta tarvittavasta ajan tasalla. (Elo & Saarhelo, 2018, s. 32-33.)

Osakesijoittamiseen lukeutuu lisäksi markkinariski. Markkinoilla on eri tehokkuuksia ja markkinoiden tehokkuus ilmenee siinä, että mitkä asiat vaikuttavat hintaan. Markkinat voivat olla heikosti tehokkaita, puolivahvasti tehokkaita tai vahvasti tehokkaita. Sijoittamisen kannalta on tärkeää tietää, millaisille

markkinoille on sijoittamassa, joten on riski, jos ei ole tietoinen millaisille markkinoille on sijoituksensa tekemässä. (Knüper & Puttonen, 2018, s. 171-172.)

Heikon tehokkuuden markkinoilla ei ole esimerkiksi hyödyllistä tutkia vanhoja tuottoja eli tehdä teknisiä analyysejä, koska ne eivät ole yhteydessä uusiin tuottoihin. Teknisillä analyyseillä pyritään tekemään erilaisia päätelmiä siitä mihin suuntaan yhtiö on menossa. Puolivahvasti tehokkailla markkinoilla ei ole kannattavaa analysoida yhtiöiden tilinpäätöstietoja. Nämä tiedot näkyvät jo osakkeen hinnassa. Vahvasti tehokkailla markkinoilla kaikki yhtiön tekemät päätökset vaikuttavat heti osakkeen hintaan. (Knüper & Puttonen, 2018, s. 171-172.)

Rahaksi sijoitusten muuttaminen on myös osakesijoittamiseen liittyvä riski. Rahaksi muuttamiseen liittyvää riskiä eli likviditeettiriskiä voi sijoittaja yrittää vähentää tasapainottamalla sijoitussalkkuaan sellaisilla osakkeilla, jotka ovat likvidisoitavia osakkeita eli helposti rahaksi muutettavia osakkeita. Tätä asiaa kannattaa pohtia jo ennen kuin ostaa. Likviditeettiriskin kanssa tosin kannattaa pitää mielessä, että osakkeiden arvonnousu on se mihin yleensä osakesijoittamisella pyritään. (Saario, 2016, Luku 5.)

5.5 Rahastosijoittaminen

Rahastot ovat kokonaisuuksia, jotka voivat pitää sisällään osakkeita, arvopapereita ja joukkovelkakirjoja. Rahastot on luotu helpottamaan sijoitusten hajauttamista, josta voi olla hyötyä erityisesti yksityissijoittajalle. Kuten osakkeiden ostossakin rahaston arvon määrittää sen hetkinen päivän hinta. Päivän hinta muodostuu rahaston yhteenlaskettujen sijoitusten arvon mukaan päivittäin. Rahastoon sijoittaessa sijoittaja ei omista osuutta esimerkiksi arvopaperista vaan kyseisen rahasto-osuuden. Sijoittajalla ei ole esimerkiksi samoja etuuksia, kuten oikeutta osallistua yhtiökokoukseen tai oikeutta osinkoon kuten sijoittaessaan suoraan kyseiseen osakkeeseen (Hallipelto, 2021, s. 375.)

Rahastot jaotellaan yleensä tiettyjen kriteerin mukaan. Kriteerinä jaottelulle voi olla yhtiöiden toimiala tai sijainti. Osakerahastot eli eri osakkeista muodostuvat rahastot voidaan jakaa toimialan mukaan esimerkiksi lääketeollisuuden yhtiöihin. Sijoittajan ei tarvitse erikseen lähteä etsimään eri lääketeollisuuden yhtiöitä vaan sijoittaja voi suoraan sijoittaa moneen yhtiöön kerralla kyseisen rahaston avulla. (Hallipelto, 2021, s. 378.)

5.5.1 Indeksirahastot

Indeksirahastot on luotu niin sanottujen aktiivisten rahastojen rinnalle, sen jälkeen, kun huomattiin aktiivisten rahastojen hallintakulujen olevan usein korkeat. Indeksirahastoa voidaan myös kutsua passiiviseksi rahastoksi. Indeksirahastoissa kulut ovat pienemmät kuin aktiivisissa rahastoissa, koska hallintakulut ovat matalat. Aktiivirahastoa taas pidetään perinteisenä rahastosijoittamisen muotona. Siinä salkunhoitaja hoitaa sijoittamisen. Indeksirahastoon sijoittaessa hajauttaminen on tehty laajaksi. Suomessa indeksirahastoihin voi sijoittaa muun muassa Nordnetin, Nordean ja Osuuspankin kautta. (Elo & Saarhelo, 2018, s. 57-58.)

Indeksirahastojen sisältämien osakkeiden painotus rahaston sisällä tarkistetaan muutamia kertoja vuoden aikana. Indeksirahaston sisältämien osakkeiden osakekori muutetaan silloin vastaamaan nykytilannetta, eli kuinka suuri painotus kullakin yksittäisellä osakkeella on juuri sillä hetkellä. Osakkeista saadut osingot sijoitetaan suoraan indeksirahastoon takaisin. Tämän prosessin kautta rahaston arvo nousee. Indeksirahastot soveltuvat hyvin pitkän tähtäimen sijoituskohteeksi, koska osakkeista saadut osingot muun muassa sijoitetaan suoraan takaisin rahastoon. (Hallipelto, 2021, s. 382-386.)

5.5.2 Pörssinoteeratut rahastot

Pörssinoteeratut rahastot toimivat samoilla periaatteilla kuin osakekauppa pörssissä. Pörssinoteerattujen rahastojen hinnat vaihtelevat päivittäin kuten osakkeidenkin arvot pörssissä. Näistä rahastoista löytyy yleensä aktiivisia

sekä passiivisia rahastoja. Perinteisissä rahastoissa on yleensä mukana välikäsi. Sijoittaja voi ostaa pörssinoteerattuja rahastoja mistä tahansa pörssistä, kunhan omalla osakevälittäjällä on vain sinne pääsy. (Elo & Saarhelo, 2018, s. 59.)

ETF rahastoja eli pörssinoteerattuja indeksirahastoja sijoittaja voi ostaa tai myydä pörssissä milloin tahansa, koska näissä rahastoissa on markkinatakaus. Markkinatakauksella tarkoitetaan sitä, että markkinan takaaja on lupautunut pitämään tietyn määrän osuuksia aina ostettavissa ja myytävissä kyseisestä rahastosta. Markkinatakauksen takia EFT-rahaston hintaan ei vaikuta pelkästään sen kysyntä ja tarjonta. ETF-rahastoja laskee liikkeelle pörssiin usein joko suuri pankki tai muu yhtiö finanssialalta, joka on perustettu ETF-rahastoa varten. (Hallipelto, 2021, s. 424-428.)

5.5.3 Korkorahastot

Korkorahastot muodostuvat yleensä koroista ja osakkeista. Korkorahastoja voidaan kutsua myös yhdistelmärahastoiksi, koska korkorahastoissa usein yhdistyvät korot ja jokin toinen sijoitusmenetelmä. Korkojen kanssa rahastossa voidaan myös yhdistää esimerkiksi kiinteistöjä ja metsiä. Rahastot, jotka koostuvat koroista, näihin yhdistetään usein toinen tuottolähde, koska jos korot ovat alhaisella tasolla silloin toinen tulonlähde voi nostaa rahaston arvoa. Korkotuotot tuovat tietynlaista vakautta rahastoon. (Osakesijoittaja.fi, 2023b.)

Korkorahastot toimivat samoilla periaatteilla kuin rahastot yleensäkin. Kolmas osapuoli on koonnut kyseiseen kohteeseen sopivia sijoituskohteita kuten yrityslainoja tai joukkovelkakirjalainoja. Korkorahastoja pidetään yleisesti maltillisen riskin sijoitusmuotona. Vaikka kyseessä on maltillisen riskin sijoitusmuoto, on pääoman menetys tässäkin tapauksessa silti mahdollista. Tuottoja korkorahastosta saa nimensä mukaan muun muassa koroista. Korkorahastojen tuotot voivat olla keskimäärin noin 2–4 %. (Osakesijoittaja.fi, 2023b.)

5.5.4 Riskejä rahastosijoittamisessa

Kuten muissakin sijoitusmuodoissa, rahastosijoittamisessa on riskejä. Erilaisissa rahastoissa on erin tasoiset riskit. Matala riskitaso löytyy yleensä esimerkiksi korkorahastoista. Korkeammat riskit löytyvät indeksirahastoista ja osake-rahastoista. Rahastoissakin pätee se, että mitä suurempi on tuotto-odotus, sitä suurempi on myös riski menettää pääoma, jonka on kyseiseen kohteeseen sijoittanut. (Osakesijoittaja.fi, n.d.)

Rahastoihin liittyvää riskiä kannattaa lähestyä siltä kannalta, että hajauttaa erilaisiin rahastoihin. Kaikkia sijoituksia ei kannata tehdä pelkästään samaan rahastoon. Sijoitukset voi jakaa esimerkiksi riskitason, toimialan tai maantieteellisen sijainnin mukaan halutessaan. Tuottoja rahastosijoittamisessa syövät niiden hallinnointikustannukset. Sijoittajan kannattaa myös harkita hajauttamista mahdollisesti aktiivisiin ja passiivisiin rahastoihin. (Osakesijoittaja.fi, n.d.)

5.6 Kryptovaluutat

Kryptovaluutan tunnistaa siitä, että keskuspankkiviranomainen, kuten Euroopan keskus pankki euron, ei ole laskenut niitä liikkeeseen. Kryptovaluutat on suojattu eräänlaisella salauksella. (Hallipelto, 2021, s.470.) Näitä salauksia kutsutaan julkisiksi ja yksityisiksi avaimiksi. Julkisen avaimen avulla kryptovaluuttoja pystytään vastaanottamaan. Julkista avainta voidaan pitää samankaltaisena asiana kuin pankkitilinumeroa. Yksityinen avain pitää kryptovaluutat turvassa ja estää ettei kukaan pysty käyttämään niitä ilman sijoittajan lupaa. (Singh, n.d.) Tämän salausominaisuuden avulla kryptovaluutoista on tehty melkeinpä mahdottoman väärentää (Hallipelto, 2021, s.470). EU:n rahanpesudirektiivissä kryptovaluutta on määritelty niin, että kryptovaluuttaa voi siirtää toisille, varastoida ja kryptovaluuttaa voi myös myydä sähköisesti (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/843/EU s. 2). Kryptovaluutoista tunnetuin ja suosituin on Bitcoin (Hallipelto, 2021, s.470).

Kryptovaluutoilla myös ajatellaan olevan eräänlainen suoja inflaatiota vastaan. Tämä suoja muodostuu siitä, kun rahan tarjonnan kasvu ylittää kryptovaluutan.

Tämän seurauksena kryptovaluutan arvo nousee. Monet kryptovaluutat käyttävätkin tätä niin sanottua tarjonnan kasvun rajoittamista suojauksena inflaatiota vastaan. (Jain & Tambe, 2023.)

5.6.1 Kryptovaluutat sijoitusmuotona

Kryptovaluutoilla on tehty helpoksi siirtää rahaa ilman kolmansia osapuolia kuten pankkia. Rahan siirto on tehty myös halvaksi. Kustannukset on pyritty pitämään pieninä tai ylimääräisiä kustannuksia ei välttämättä edes ole. Kryptovaluutat ovat sijoitusmuoto, johon ei vaikuta markkinoiden tilanne samalla tavalla kuin muihin sijoitusmuotoihin, kuten osakkeisiin. Markkinoiden mennessä alaspäin voi hyvinkin olla, että kryptovaluuttojen arvo vain kasvaa tai vaikutus voi olla myös päinvastainen. (Jain & Tambe, 2023.)

Kryptovaluutat ovat hyvä lisä sijoitusstrategiassa, koska ne eivät seuraa markkinoita. Jos muut sijoitukset näyttävät menevän alaspäin voi tosinaan kryptovaluuttojen arvo päinvastaisesti nousta. Kryptovaluuttalompakon eli sen missä kryptovaluuttoja säilytetään, perustamiseen ei tarvitse edes todentaa omaa henkilöllisyyttään. (Jain & Tambe, 2023.)

5.6.2 Riskit kryptovaluutoissa

Kryptovaluuttojen riskeihin ja huonoihin puoliin lukeutuu se, että kryptovaluutan kanssa tehty kauppa voidaan pitää anonyyminä, vaikka sitä se ei oikeasti olisikaan. Kauppa jättää internettiin eräänlaisen digitaalisen jäljen. Tämän jäljen avulla esimerkiksi viranomaiset joissain maissa voivat seurata tavallisten ihmisten rahaan liittyviä tapahtumia, joiden välineenä kryptovaluuttoja on käytetty. (Jain & Tambe, 2023.)

Kryptovaluutoiden kanssa on huomioitava, että kaikilla alustoilla, josta kryptovaluuttoja voi ostaa ja myydä on omat sääntönsä. Koska kaikilla alustoilla on omat sääntönsä, on aina varmistettava kauppoihin liittyvät säännöt, ettei

myynnissä ja ostaessa tule yllätyksiä. Esimerkiksi kauppojen peruutukseen koskevat säännökset voivat vaihdella eri alustoissa. (Jain & Tambe, 2023.)

Kryptovaluuttojen riskeihin lukeutuu myös arvaamattomuus. Kryptovaluutan arvo voi nousta tai laskea ihan yhtäkkiä pelkästään huhun perusteella. Kryptovaluuttojen arvon nousua tai laskua voi olla hyvin vaikea arvioida tai ennustaa. Riskin minimoinniksi kryptovaluuttasijoituksia tulee pitää tarkkaan silmällä niiden arvaamattomuuden vuoksi. Ja varmuutta tähän tuo sijoitusstrategia, jossa on tarkkaan määriteltä milloin myydä ja ostaa. (Royal, 2022.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Tutkimuskysely

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena. Määrällisen tutkimuksen muotona käytettiin kyselyä. Kyselyn vastauksia analysoidaan numeerisesti Exceliä käyttämällä. Kysely on luotu perustumaan opinnäytetyön teoriaosaan ja teoreettiseen viitekehykseen. Ryhmien valinta Facebookissa eli alusta missä kysely julkaistaan, perustui siihen, että molemmissa ryhmissä käsiteltiin sijoittamista yleisellä tasolla ja ryhmissä oli paljon jäseniä. Kyselyn julkaisuun pyydettiin lupa ryhmien ylläpidolta ja suoritettiin anonyyminä, joten osallistujien henkilötietoja ei kerätty. Kyselyä ei mainostettu sen julkaisun jälkeen vaan luotettiin siihen, että kyselyyn tulisi määritellyssä ajassa tarpeeksi vastauksia. Alun perin oli jo mietitty valmiiksi toinen Facebook ryhmä missä kysely voitaisiin julkaista vielä, jos näyttäisi siltä, että kyselyyn ei tulisi annettussa ajassa tarpeeksi vastauksia. Jakamista kolmanteen ryhmään tai muualle ryhmien ulkopuolelle ei mietitty.

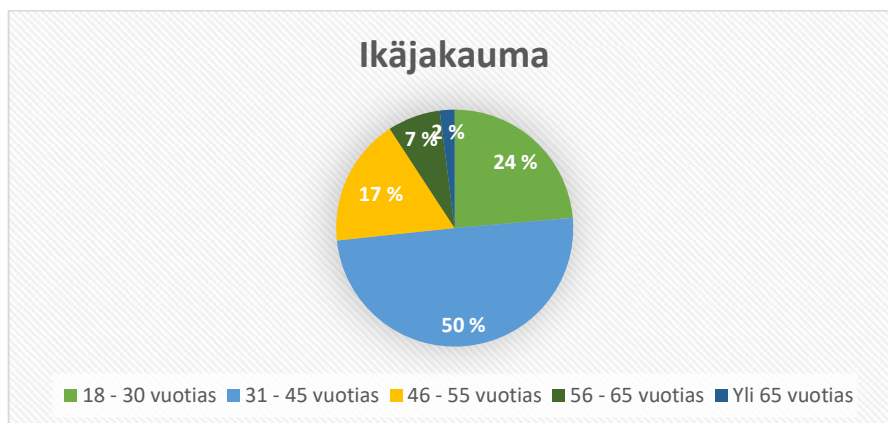
Ensimmäisenä kysely julkaistiin 14.8.2023 maanantaina Sijoituskerho nimisessä Facebookissa ryhmässä, jossa käsitellään sijoittamista yleisellä tasolla. Kyselyn ollessa julkaistuna muutaman päivän tuli ajatus julkaista vielä toisessa

Facebook ryhmässä. Tähän mennessä kyselyyn oli tullut sen verran vähän vastauksia, että ei olisi haitaksi julkaista kyselyä vielä myös toisessa Facebook ryhmässä.

Toiseen Facebook ryhmään sama kysely julkaistiin vasta 19.8.2023 lauantaina sen vuoksi, koska vastausta ylläpidolta kyselyn julkaisulupa joutui odottamaan jonkin aikaa. Vauras Nainen -Facebook ryhmä, jossa kysely julkaistiin, on tarkoitettu keskustelualustaksi naisille, jossa he voivat keskustella erilaisista varallisuuden aiheista, kuten sijoittamisesta ja rahasta yleisellä tasolla. Sen jälkeen, kun kysely julkaistiin toisessa ryhmässä, kyselyyn tuli parin päivän aikana tuplasti vastauksia. Kyselyyn tuli lopulta vastauksia yhteensä 195. Vastausmäärä ylitti tekijän odotukset. Tavoitteena kyselyyn oli saada ainakin 80 vastausta. Kysely oli kokonaisuudessaan auki 23.8.2023 asti molemmissa ryhmissä.

6.2 Perustiedot

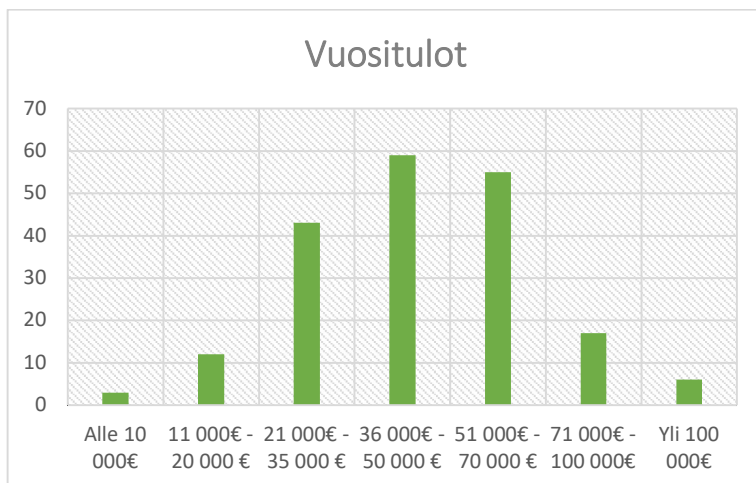
Kyselyyn tuli annetussa ajassa 195 vastausta. Ja kyselyyn vastanneista suurin osa oli naisia. Naisia kyselyyn vastasi yhteensä 163 ja miehiä, jotka kyselyyn vastasivat, oli yhteensä 32. Vastanneista 50 % oli 31–45-vuotiaita. Toiseksi isoin ikäluokka vastanneissa oli 18–30-vuotiaat, joita oli yhteensä 24 %. Kolmanneksi eniten vastanneista oli 46–55-vuotiaita 17 %. 56–65-vuotiaita ja yli 65-vuotiaita vastanneista oli vähemmän, kuten kuviosta 3. nähdään.

Kuvio 3. Ikäjakauma.

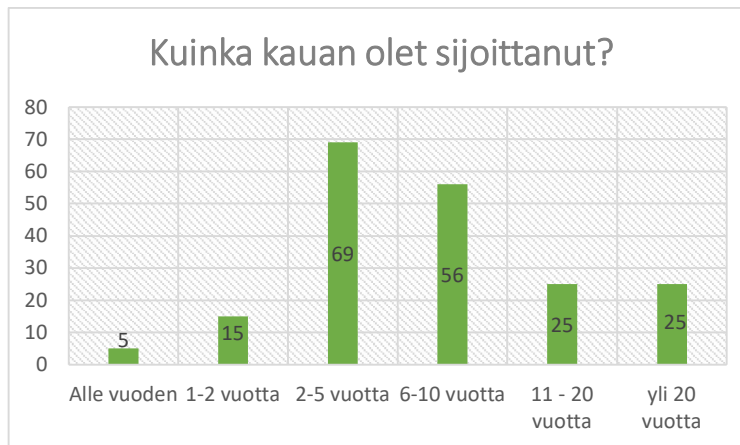
Kyselyyn vastanneista suurin osa eli 86 % oli työelämässä. Myös pieni osa vastanneista oli opiskelijoita ja eläkeläisiä. Opiskelijoita vastanneista oli 8 %. Eläkeläisiä oli 4 %. Ja vastaajista oli työttömiä vain 2 % koko vastaajamäärästä.

Kyselyssä selvitettiin myös, kuinka paljon vastaajat tienasivat vuodessa. Suurimmalla osa vastaajista tuloja oli 36 000 €–50 000 € ja 51 000 €–70 000 €, joka myös on yhteydessä vastaajien ikään ja siihen, että suurin osa on työelämässä. Kolmanneksi eniten kyselyyn vastanneilla tuloja oli 21 000 €–35 000 €. Muut vuoden tulotasot nähdään Kaaviosta 1. Vuositulot.

Kaavio 1. Vuositulot.

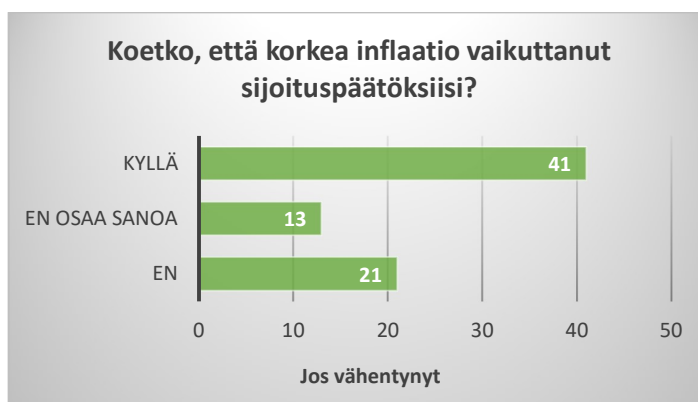
Kaaviosta 2. nähdään kuinka kauan kyselyyn vastanneet ovat sijoittaneet. 69 vastaajaa on sijoittanut 2–5 vuotta ja toiseksi eniten on sijoitettu 6–10 vuotta. Uusia sijoittajia eli alle vuoden sijoittajia oli vain 5. Muut vastaukset sijoitusaikasta voidaan nähdä kaaviosta 2.

Kaavio 2. Sijoitusaika vuosina.

6.3 Sijoituskäyttäytyminen

Ensimmäisenä kaavioista 3. ja 4. voidaan todeta sijoitetun rahan määrän muutoksen ja korkean inflaation vaikutuksen yhteys. Kaaviosta 3. voidaan todeta, että kyselyyn vastanneista 41 sijoitetun rahan määrä on vähentynyt ja he myös kokevat, että inflaatio on vaikuttanut sijoituspäätöksiin. Kaaviosta 3. nähdään myös, että 21 vastaajaa kokee, ettei inflaatiolla ole ollut vaikutusta sijoitetun rahan määrän vähentymiseen. Syynä on ollut jokin muu kuten opiskelu tai lainan ottaminen. Tämä tieto saatiin kyselyn kohdasta ” Mikä tämän rahan määrän muutoksen on aiheuttanut suurilta osin? ”.

Kaavio 3. Inflaation vaikutus sijoituspäätöksiin, jos sijoitetun rahan määrä vähentynyt.

Kun katsotaan kaaviota 4. ja sitä kuinka paljon rahan määrä on lisääntynyt lähiaikoina, voidaan todeta, että vastaajista 15 on sitä mieltä, että korkea inflaatio on vaikuttanut sijoittamiseen. 20 vastaajista oli sitä mieltä, että korkea inflaatio ei ole vaikuttanut sijoittamiseen ja he ovat myös lisänneet sijoitettavaa rahan määrää. Vastauksien määrästä voidaan todeta, että inflaation on vähentänyt useiden sijoitettavan rahan määrää.

Kaavio 4. Inflaation vaikutus sijoituspäätöksiin, jos sijoitetun rahan määrä lisääntynyt.

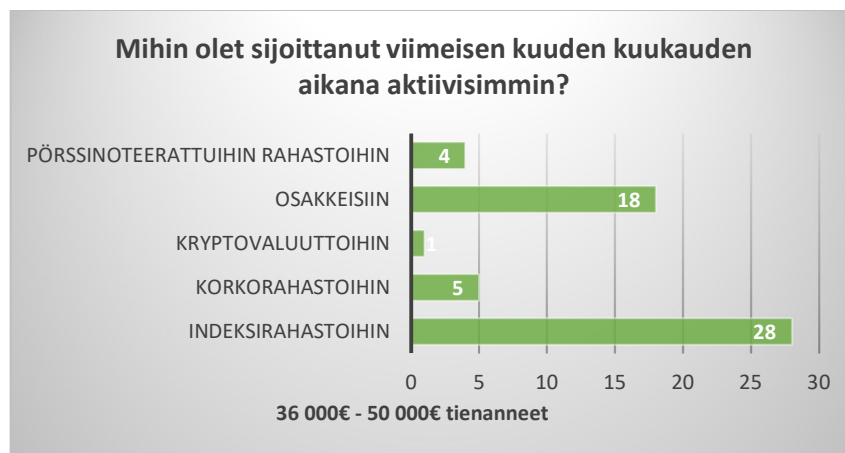
Kyselyyn vastanneet ovat ilmaisseet sijoitetun rahan määrän vähenemisen syyksi muun muassa menojen nousun, epävakaa taloustilanteen ja inflaation. Inflaatiota nostaakin muun muassa epävakaa taloustilanne ja, kun talous on epävakaa nousevat tuotteiden hinnatkin. Vastauksista saadaan myös toinen puoli. Sijoitettavan rahan määrä on lisääntynyt esimerkiksi siitä syystä, että osakkeet ovat halventuneet/olleet alennuksessa. Sijoittajat voivat ajatella hyödyntävänsä tämän hetken inflaation tilannetta maailman osakemarkkinoilla.

Kyselyn vastauksista voidaan päätellä positiivisessa ja negatiivisessa mielessä, että inflaatio on vaikuttanut vastaajien sijoittamiseen. Mutta vain 15 vastaajista, jokin sijoitusmuoto on jäänyt pois korkean inflaation seurauksena. Suurimmalla osalla vastaajista, jotka tähän 15 kuuluvat ovat jättäneet osakkeet sijoitusmuotona pois sijoitusstrategiastaan.

Kyselyyn vastanneista 20 on aloittanut kohonneen inflaation seurauksena sijoittamisen uuteen sijoitusmuotoon. Sijoitusmuodot, johon kyselyyn

vastanneet ovat sijoittamisen muun muassa aloittaneet on korkorahastot ja indeksirahastot. Korkorahastot saavat tuottoja koroista, jotka ovat korkealla tällä hetkellä muun muassa inflaation seurauksena. Korkorahastot ovat myös yleensä matalan riskin rahastoja, joka voi myös selittää sitä minkä takia juuri niihin on aloitettu sijoittaminen tässä maailmantilanteessa.

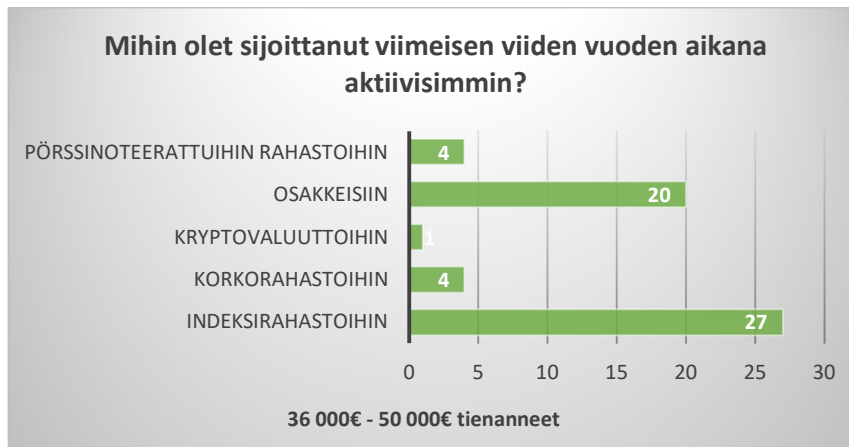
Viimeisen kuuden kuukauden aikana vastanneet, jotka ovat tienanneet 36 000 € - 50 000 € ovat sijoittaneet aktiivisimmin indeksirahastoihin kuten kaaviosta 5. voidaan nähdä. 51 000 € - 70 000 € tienaaajien aktiivisimmat sijoitukset ovat hyvin samaa tasoa kuin kaavio 5. esitetyt luvut, kuten myös 11 000 € - 20 000 €. 11 000 € - 20 000 € tienaaajien vastauksia ei voi suoraan verrata kaavioon 5., koska heitä on vähemmän, mutta joka tapauksessa indeksirahastoon vastaajat olivat sijoittaneet aktiivisimmin. Vastaavasti 71 000 € - 100 000 € tienanneet ovat viimeisen kuuden kuukauden aikana sijoittaneet aktiivisimmin osakkeisiin.

Kaavio 5. Mihin olet sijoittanut viimeisen kuuden kuukauden aikana aktiivisimmin?

Kuten kaaviosta 5. kävi ilmi, että 36 000 € - 50 000 € tienanneet olivat sijoittaneet aktiivisimmin viimeisen kuuden kuukauden aikana indeksirahastoihin. Näin on myös viiden vuoden kohdalla, joka ilmenee kaaviosta 6. Toiseksi aktiivisimmin vastaajat, jotka ovat tienanneet 36 000 € - 50 000 € ovat tehneet sijoituksia osakkeisiin. 71 000 € - 100 000 € tienanneet vastaajat ovat viiden vuoden aikana sijoittaneet vähän aktiivisimmin osakkeisiin kuin

indeksirahastoihin. Myös 21 000 € - 35 000 € tienanneet ovat aktiivisimmin sijoittaneet indeksirahastoihin kuten kuuden kuukauden aikavälillä.

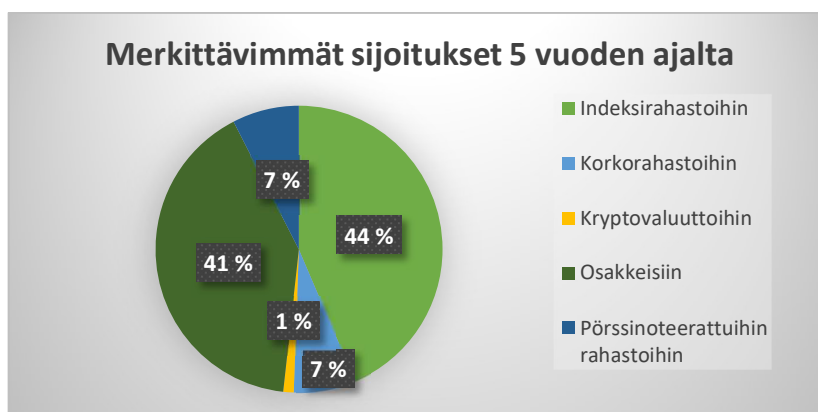
Kaavio 6. Mihin olet sijoittanut viimeisen viiden vuoden aikana aktiivisimmin?

6.4 Merkittävimmät sijoitukset

Kuvio 4. Merkittävimmät sijoitukset 6 kuukauden ajalta.

Kuvioista 4. ja 5. nähdään kyselyyn vastanneiden merkittävimmät sijoitusmuodot kuuden kuukauden ja viiden vuoden ajalta. Indeksirahastoihin vastaajat ovat kokeneet tehneensä merkittävimmät sijoituksensa kuuden kuukauden ajalta 45 % ja viiden vuoden aikana 44 %. Indeksirahastot soveltuvat hyvin pitkän tähtäimen sijoituskohteiksi, joka on linjassa sen kanssa, että juuri indeksirahastoihin on suurimmilta osin tehty vastaajien merkittävimmät sijoitukset.

Kuvio 5. Merkittävimmät sijoitukset 5 vuoden ajalta.

Toiseksi eniten kyselyyn vastanneet kokevat tehneensä merkittävimmät sijoituksensa osakkeisiin. Osakkeisiin on tehnyt viimeisen kuuden kuukauden aikana 36 % merkittävimmät sijoituksensa ja viiden vuoden aikana taas 41 %. Kun verrataan viiden vuoden ja kuuden kuukauden prosentteja toisiinsa, osakkeiden merkitys on 5 % pienempi kuuden kuukauden vastauksissa. Osakkeiden merkitys on suurin piirtein samalla tasolla indeksirahastojen kanssa kuviossa 5. Kuvioista 4. voidaan nähdä, että indeksirahastojen ja osakkeiden välillä on 9 % ero. Osakkeiden merkittävyys sijoitusmuotona on pudonnut viimeisen kuuden kuukauden aikana, kun verrataan kuvioita 4. ja 5. keskenään.

Korkorahastojen ja pörssinoteerattujen rahastojen osuus kyselyssä oli merkittävimpänä sijoitusmuotona hyvin samalla tasolla kuuden kuukauden ja viiden vuoden sijoitusmuotona. Korkorahastojen osuus viimeisen kuuden kuukauden aikana on noussut 2 %, kun verrataan viiden vuoden osuuteen. Korot nousevat inflaation myötä, joten tämä on voinut kannustaa sijoittajia valitsemaan sijoitusmuodokseen korkorahastot.

Vastauksista selviää, että vähiten kyselyyn vastanneet ovat tehneet merkittävimpiä sijoituksiaan kryptovaluuttoihin. Mutta merkittävyys on noussut 2 %, kun verrataan viiden vuoden ja kuuden kuukauden tuloksia. Puolet vastanneista on, jotka ovat tehneet merkittävimmät sijoituksensa kryptovaluuttoihin viimeisen kuuden kuukauden aikana kokevat myös, että inflaatio on vaikuttanut sijoituspäätöksiin.

7 YHTEENVETO

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, onko inflaatiolla ollut vaikutuksia sijoittajien sijoituskäyttäytymiseen. Vastauksena tähän kyselyn tulostenanalysoinnin voidaan todeta, että inflaatiolla on ollut vaikutusta monien sijoittajien sijoituskäyttäytymiseen. Inflaatio on tuonut tosin positiivisia sekä negatiivisia vaikutuksia sijoittamiseen ja sijoittajiin. Sijoitusstrategiaan on muun muassa laajennettu lisätty uusia sijoitusmuotoja inflaation nousun myötä. Tosin on myös luovuttu joistakin sijoitusmuodoista. Työn tuloksista voidaan todeta, ettei korkea inflaatio ole ollut pelkästään negatiivinen tai positiivinen vaikutus. Inflaatio on ollut molempia. Joillekin sijoittajille korkealla inflaatiolla on ollut enemmän positiivisia vaikutuksia kuin toisille. Toisille sijoittajille taas inflaatio on tuonut enemmän negatiivisia vaikutuksia.

Viimeisen kuuden kuukauden aikana sijoittajien merkittävimmät sijoitukset ovat pysyneet pitkälti samanlaisina kuin viiden vuoden merkittävimmät sijoitukset. Indeksirahastot ovat olleet suurimmalla osalla vastaajista merkittävin sijoitusmuotona. Osakkeilla on ollut toiseksi isoin merkitys sijoittajille. Indeksirahastot ja osakkeet olivat myös ne sijoitusmuodot, johon oli sijoitettu aktiivisimmin.

Pienimmällä merkityksellään sijoittajilla sijoitusmuodoissaan ovat olleet pörssinoteeratut rahastot ja kryptovaluutat. Tämä oli itselleni yllättävää kryptovaluuttojen osalta, koska kryptovaluutoista on puhuttu paljon, mutta niihin ei vielä ole selvästikään tehty tarpeeksi merkittäviä sijoituksia. Ja kuten tuloksistakin kävi ilmi, korkorahastojen merkitys on kasvanut luultavimmin juuri korkojen nousun seurauksena.

Tutkimus suoritettiin käyttäen määrällistä tutkimusmenetelmää. Ja tutkimustulosten analysointiin käytettiin määrälliselle tutkimukselle soveltuvia menetelmiä. Tutkimuksen otannaksi saatiin 195 vastausta. Tutkimusta voidaan pitää luotettavana siksi, koska tutkimuksen otanta sisälsi kohtuullisen suuren määrän vastauksia ja vastauksia tuli eri ikäisiltä ja eri elämäntilanteissa olevilta.

Kyselyn analysointi myös tapahtui puolueettomasti ja tutkimuksen toteutuksesta on pyritty kertomaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja niin, että tarvittaessa tutkimus pystyttäisiin toteuttamaan uudelleen.

Jos jotain tutkimuksessa tekisin nyt eri tavalla, olisin etsinyt ja pohtinut vielä tarkemmin minkälaisia Facebook ryhmiä, jotka keskittyvät sijoittamiseen, on tarjolla. Tutkimukseen olisi myös saanut vielä erilaisia näkökulmia lisää esimerkiksi haastattelemalla sijoittajia. Molemmista ryhmistä, joissa kysely julkaistiin, olisi varmasti löytynyt myös haastateltavia. Tätä seikkaa voisi hyödyntää jatkotutkimusmahdollisuuksissa.

Omasta oppisestani haluan mainita, että koen kehittyneeni tämän opinnäytetyöprosessin aikana oman tekstin tuottamisessa. Olen saanut lisää itsevarmuutta tekemiseeni. Olen ollut epävarma juuri oman tekstin tuotossa, mutta olen tyytyväinen mihin pisteeseen olen tämän asian kanssa päässyt. Minulla oli jonkinlainen käsitys sijoittamisesta ja yleisesti inflaatiosta ennen opinnäytetyö prosessia, mutta olen saanut opinnäytetyön tekemisestä runsaasti uutta hyödyllistä tietoa näistä aiheista. Osaamiseni ja käsitykseni näistä aiheista on syventynyt. Olen myös saanut ihan uutta tietoa ja osaamista Euroopan Keskuspankista ja Suomen Pankista.

Opinnäytetyön teko on ollut mielenkiintoinen prosessi. Mutta työn rajauksen teko oli ehdottomasti haastavin vaihe opinnäytetyössä, koska siinä vaiheessa määrittellään se mitä huomioidaan ja mitä ei. Tutkimusosuus työstä oli mielenkiintoista toteuttaa ja koen, että sitä tehdessä olen oppinut eniten. Eniten pidin opinnäytetyön teossa siitä, kun pääsin analysoimaan tutkimuksen tuloksia. Olen aina tykännyt tehdä erilaisia kaavioita, joita työn tutkimustulos osiossa pääsin hyödyntämään.

Jatkotutkimusmahdollisuuksia työstä on myös noussut esille. Tutkimustuloksista on käynyt ilmi, että asuntosijoittaminen sijoitusmuotona on jäänyt pois muutamilta kohonneen inflaation myötä. Itse ajattelin, että minun ei kannattanut ottaa asuntosijoittamista huomioon opinnäytetyössäni, koska asuntosijoittaminen on niin laaja sijoittamisen muoto, johon liittyy paljon asiaa ja

näkökulmia. Näiden syiden takia asuntosijoittamisesta voisi tehdä ihan erillisen tutkimuksen ja selvittää kuinka inflaatio on vaikuttanut asuntosijoittamiseen.

LÄHTEET

- Aluehallintovirasto. (n.d). *Yleistä saavutettavuudesta*. Haettu 13. 7. 2023 osoitteesta <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/yleista-saavutettavuudesta/>
- Elo, H. & Saarhelo, J. (2018). *Osakesijoittajan maailmanvalloitus*. Alma Talent.
- Euroopan keskuspankki. (n.d). *Mikä on inflaatio?* Haettu 30. 4. 2023 osoitteesta https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.fi.html
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/843/EU. *annettu 30 päivänä toukokuun 2018, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta (ETA:n kannalta mer-kityksellinen teksti)*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0843&from=ro>
- Hallipelto, A. (2021). *Taloulosaaminen 2020-luvulla*. Tietosanoma.
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus, 9.uud.p.* Edita Publishing Oy. Haettu 2. 6. 2023 osoitteesta <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>
- Heikkinen, S. (2021). *Inflaatio, inflaatiompi, inflaatioin*. Haettu 22. 8. 2023 osoitteesta <https://blogs.helsinki.fi/talouttajahistoriaa/2021/07/09/inflaatio-inflaatiompi-inflaatioin/>
- Jain, A. & Tambe, N. (2023). *Advantages and Disadvantages of Cryptocurrency in 2023*. Haettu 30. 6. 2023 osoitteesta <https://www.forbes.com/advisor/in/investing/cryptocurrency/advantages-of-cryptocurrency/>
- Järvenpää, A. (2022). *Sijoittajan tietolähteet*. Haettu 4. 7. 2023 osoitteesta <https://www.inderes.fi/fi/sijoittajan-tietolahteet>
- Kilponen, J. (2023). *Suomen Pankin talouskatsaus, Talous tutuksi - koulutuspäivä*. PDF.
- Knüper, S. & Puttonen, V. (2018). *Moderni rahoitus, 10., uudistettu painos*. Alma Talent Oy.
- Koponen, J. (2022). *Inflaation kiihtyminen ajaa rahaa talletuksista sijoituksiin*. Haettu 8. 5. 2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12378056>

Kuusinen, E. (2021). *Mitä eroa on First North -listalla ja päälistalla?* Haettu 4. 5. 2023 osoitteesta <https://www.inderes.fi/fi/mita-eroa-first-north-listalla-ja-paalistalla>

Nuorten yrittäjyys ja talous NYT. (2023). Talous tutuksi -koulutus 1.9.2023. Haettu 5. 10. 2023 osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=LctohAbcdmk>

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2015). *Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan*, 3.–4. painos. Sanoma pro Oy.

Osakesijoittaja.fi. (2023a). *Inflaatio ja sijoittaminen 2023*. Haettu 16. 6. 2023 osoitteesta <https://osakesijoittaja.fi/inflaatio/>

Osakesijoittaja.fi. (2023b). *Korkorahastot sijoituskohteena 2023 – Tuotto, kulut, toimintaperiaate*. Haettu 14. 7. 2023 osoitteesta <https://osakesijoittaja.fi/korkorahastot/>

Osakesijoittaja.fi. (n.d). *Rahastosijoittaminen*. Haettu 17. 7. 2023 osoitteesta <https://osakesijoittaja.fi/rahastosijoittaminen/>

Ranta, E. (2021). *Katso, onko sinulla enemmän varallisuutta kuin ikäisilläsi*. Haettu 17. 8. 2023 osoitteesta <https://www.is.fi/taloussanommat/art-2000008047565.html>

Royal, J. (2022). *How to start investing in cryptocurrency: A guide for beginners*. Haettu 24. 7. 2023 osoitteesta <https://www.bankrate.com/investing/how-to-invest-in-cryptocurrency-beginners-guide/>

Saario, S. (2016). Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Talentum Pro.

Sijoittaja.fi. (2021). Kumpi parempi: aktiivinen vai passiivinen rahasto? Haettu 5. 5. 2023 osoitteesta <https://www.sijoittaja.fi/306187/aktiivinen-vai-passiivinen-rahasto/>

Singh, J. (n.d). *Näin ostat kryptovaluuttoja!* Haettu 3. 9. 2023 osoitteesta <https://www.mimmitsijoittaa.fi/blogi/nain-ostat-kryptovaluuttoja>

Suomen Pankki. (n.d.a). *Hintavakaus*. Haettu 2. 5. 2023 osoitteesta <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahapolitiikka/hintavakaus/>

Suomen Pankki. (n.d.b). *Eurojärjestelmä ja EKPJ*. Haettu 19. 6. 2023 osoitteesta <https://www.suomenpankki.fi/fi/suomen-pankki/eurojarjestelma-ja-ekpj/>

Suomen Pankki. (n.d.c). *Tehtävät*. Haettu 16. 8. 2023 osoitteesta <https://www.suomenpankki.fi/fi/suomen-pankki/tehtavat/>

Tilastokeskus. (2023a). *Inflaatio 9,1 % joulukuussa 2022*. Haettu 29. 4. 2023 osoitteesta <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8bkshgb6g8z0bw0h415hbnu>

Tilastokeskus. (2023b). *Inflaatio 7,9 % maaliskuussa 2023*. Haettu 2. 5. 2023 osoitteesta <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8bbucnx3o8w0bw0lf7ff1pt>

Vilkka, H. (2021). Tutki ja kehitä. PS-kustannus.

LIITE 1

Perustiedot

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen
- Muu tai en halua kertoa

2. Ikä *

- 18 - 30 vuotias
- 31 - 45 vuotias
- 46 - 55 vuotias
- 56 - 65 vuotias
- Yli 65 vuotias

3. Olen *

- Opiskelija
- Työssä käyvä
- Työtön
- Eläkeläinen

4. Kuinka paljon tienaat vuodessa? *

- Alle 10 000€
- 11 000€ - 20 000€
- 21 000€ - 35 000€
- 36 000€ - 50 000€
- 51 000€ - 70 000 €
- 71 000 € - 100 000€
- Yli 100 000 €

Sijoittaminen

5. Kuinka kauan olet sijoittanut? *

- Alle vuoden
- 1 - 2 vuotta
- 2 - 5 vuotta
- 6 - 10 vuotta
- 11 - 20 vuotta
- Yli 20 vuotta

6. Mihin olet tehnyt viimeisen viiden vuoden aikana merkittävimmät sijoituksesi?

- Indeksirahastoihin
- Korkorahastoihin
- Pörssinoteerattuihin rahastoihin
- Osakkeisiin
- Kryptovaluuttoihin
- Muu: _____

7. Mihin olet tehnyt viimeisen kuuden kuukauden aikana merkittävimmät sijoituksesi?

- Indeksirahastoihin
- Korkorahastoihin
- Pörssinoteerattuihin rahastoihin
- Osakkeisiin
- Kryptovaluuttoihin
- Muu: _____

8. Mihin olet sijoittanut viimeisen viiden vuoden aikana aktiivisimmin?

- Indeksirahastoihin
- Korkorahastoihin
- Pörssinoteerattuihin rahastoihin
- Osakkeisiin
- Kryptovaluuttoihin
- Muu: _____

9. Mihin olet sijoittanut viimeisen kuuden kuukauden aikana aktiivisimmin?

- Indeksirahastoihin
- Korkorahastoihin
- Pörssinoteerattuihin rahastoihin
- Osakkeisiin
- Kryptovaluuttoihin
- Muu: _____

10. Mihin olet tehnyt viimeisimmät sijoituksesi?

- Indeksirahastoihin
- Korkorahastoihin
- Pörssinoteerattuihin rahastoihin
- Osakkeisiin
- Kryptovaluuttoihin
- Muu: _____

11. Onko sijoitetun rahan määrä muuttunut lähiaikoina?

- Lisääntynyt
- Vähentynyt
- Pysynyt samana

12. Mikä tämän rahan määrän muutoksen on aiheuttanut suurilta osin?

Oma vastauksesi _____

13. Oletko jättänyt jonkun sijoitusmuodon pois mihin olet ennen sijoittanut, mutta *
et enää uskalla sijoittaa korkean inflaation seurauksena? Jos et ole siirry
kysymykseen 15.

Olen

En ole

14. Sijoitusmuoto, joka on jäänyt pois on

Indeksirahastot

Korkorahastot

Pörssinoteeratut rahastot

Osakkeet

Kryptovaluutat

Muu: _____

15. Oletko aloittanut sijoittamaan uuteen sijoitusmuotoon kohonneen inflaation *
johdosta? Jos et ole siirry kysymykseen 17.

Olen

En ole

16. Sijoitusmuoto, johon on aloitettu sijoittamaan.

Indeksirahastot

Korkorahastot

Pörssinoteeratut rahastot

Osakkeet

Kryptovaluutat

Muu: _____

17. Koetko, että korkea inflaatio on vaikuttanut sijoituspäätöksiisi?

Kyllä

En

En osaa sanoa